EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 31. 3. 2026
COM(2026) 142 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní článku 29 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, o prítomnosti produktov a látok, ktoré nie sú povolené podľa článku 9 ods. 3 prvého pododseku uvedeného nariadenia (EÚ) 2018/848 na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, a o posúdení vnútroštátnych pravidiel uvedených v článku 29 ods. 5

{SWD(2026) 95 final}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní článku 29 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, o prítomnosti produktov a látok, ktoré nie sú povolené podľa článku 9 ods. 3 prvého pododseku uvedeného nariadenia (EÚ) 2018/848 na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, a o posúdení vnútroštátnych pravidiel uvedených v článku 29 ods. 5

Skratka	Vysvetlenie
CA	príslušný orgán
CB	súkromná inšpekčná organizácia
CtrlA	štátna inšpekčná organizácia
EFSA	Európsky úrad pre bezpečnosť potravín
EÚ	Európska únia
MRL	maximálna hladina rezíduí
MU	neistota merania
OFIS	informačný systém pre ekologické poľnohospodárstvo
PF	faktor spracovania
LOQ	limit kvantifikácie
LD	limit detekcie
TK	tretia krajina

I. ÚVOD

Ekologické poľnohospodárstvo je kľúčovým prvkom spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Podiel ekologicky obhospodarovanej pôdy neustále rastie, pričom aktuálne dosahuje 11 % a spotrebitelia čoraz častejšie nakupujú potraviny z ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktoré sú rozpoznateľné podľa loga EÚ. Výroba a označovanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby sa riadia nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848[1] (ďalej len „nariadenie o ekologickej poľnohospodárskej výrobe“), ktoré sa uplatňuje od januára 2022, ako aj delegovanými a vykonávacími nariadeniami, ktoré boli prijaté na jeho základe a v ktorých sa stanovujú podrobné pravidlá pre ekologickú poľnohospodársku výrobu.

Podľa článku 29 ods. 4 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe Komisia musí „do 31. decembra 2025 predloží[ť] Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní [opatrení

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 14.6.2018, s. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25).

prijatých v prípade] prítomnosti produktov a látok, ktoré nie sú povolené […] na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, a o posúdení vnútroštátnych pravidiel uvedených v [článku 29 ods. 5 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe]. K uvedenej správe môže byť v náležitých prípadoch pripojený legislatívny návrh na ďalšiu harmonizáciu."

Produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby a produkty z konverzie podliehajú osobitným pravidlám, najmä pokiaľ ide o účinné látky povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, ako sa stanovuje v prílohe I k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2021/1165[2], pričom prítomnosť rezíduí produktov alebo látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, v ktoromkoľvek stupni dodávateľského reťazca sa musí náležite vyšetriť s cieľom zabezpečiť integritu produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby.

Okrem toho sa v záujme zaistenia bezpečnosti spotrebiteľov uplatňujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005[3] a (EÚ) 2017/625[4], ktorými sa riadia úradné kontroly a rezíduá pesticídov v potravinách a krmivách. Tieto ustanovenia sa vzťahujú aj na produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby.

Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) každoročne zverejňuje výsledky týkajúce sa prítomnosti rezíduí v potravinách, a to aj v produktoch ekologickej poľnohospodárskej výroby[5]. V roku 2023 zo 7 074 vzoriek označených ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby 80 % neobsahovalo kvantifikovateľné rezíduá, 19 % obsahovalo rezíduá pod úrovňou alebo na úrovni maximálnej hladiny rezíduí (ďalej len „MRL") (z toho 94,6 % tvorili látky na báze medi) a len 0,9 % vzoriek obsahovalo rezíduá v množstve prevyšujúcom MRL.

Táto správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade vychádza jednak zo správ o kontaminácii, ktoré za posledné tri roky predložili členské štáty[6] o svojich úradných

---

2 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1165 z 15. júla 2021, ktorým sa povoľujú určité produkty a látky na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a stanovujú ich zoznamy (Ú. v. EÚ L 253, 16.7.2021, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1165/oj).

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/396/oj).

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách) (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj).

5 *The 2023 EU report on pesticide residues in food* (Správa EÚ z roku 2023 o rezíduách pesticídov v potravinách), https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/9398.

6 Podľa článku 29 ods. 9 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a na základe vzoru stanoveného vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2023/1195 z 20. júna 2023, ktorým sa stanovujú pravidlá týkajúce sa podrobností a formátu informácií, ktoré majú členské štáty sprístupniť o výsledkoch úradných vyšetrovaní súvisiacich s prípadmi kontaminácie produktmi alebo látkami, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe (Ú. v. EÚ L 158, 21.6.2023, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1195/oj).

vyšetrovaniach zameraných na kontamináciu produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie, a jednak zo záverov špecializovanej štúdie úradu EFSA o 21 látkach, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a ktoré boli v rokoch 2021 a 2022 oznámené v systéme OFIS ako najčastejšie sa vyskytujúce látky v produktoch ekologickej poľnohospodárskej výroby[7]. V prípade každej látky úrad EFSA preskúmal príslušné informácie s cieľom identifikovať potenciálne zdroje kontaminácie, ako sú rezíduá v pôde, voda na zavlažovanie, úlet postrekov z konvenčného poľnohospodárstva, biocídne výrobky a iné. V štúdii sa poskytujú užitočné vedecké podklady na pochopenie možných príčin a zdrojov týchto látok v prípadoch, keď sú prítomné v produktoch označených ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby.

Zo štúdie úradu EFSA vyplýva, že v produktoch ekologickej poľnohospodárskej výroby je prítomnosť rezíduí pesticídov menej pravdepodobná než v zodpovedajúcom konvenčnom tovare, pričom pravdepodobnosť výskytu 21 skúmaných látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, v produktoch označených ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby sa pohybovala od 0,04 do 3,95 % v porovnaní s mierou 0,18 až 17,5 % v prípade neekologických produktov. Takisto sa v nej zdôrazňuje potreba systematického začínania vyšetrovaní možného aktívneho používania látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, a odporúča sa vykonávať v závislosti od zistenej látky ďalšie testy (napr. pôdy, vody alebo iné analýzy).

Celkové zistenia zo správ o kontaminácii v prípade týchto 21 látok sa uvádzajú v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

II. ÚRADNÉ VYŠETROVANIA

V článku 29 ods. 1 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe sa stanovujú opatrenia, ktoré sa majú prijať, ak sú v produktoch ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktoch z konverzie prítomné produkty alebo látky, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe. V tomto ustanovení sa vyžaduje, aby sa bezodkladne vykonalo úradné vyšetrovanie, ak príslušný orgán alebo v náležitom prípade štátna inšpekčná organizácia alebo súkromná inšpekčná organizácia i) dostane **podložené** informácie o prítomnosti produktov alebo látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe; ii) je informovaný (-á) prevádzkovateľom, že bolo potvrdené podozrenie alebo ho nemožno vylúčiť, alebo iii) sám (sama) zistí prítomnosť nepovolených produktov alebo látok v produkte ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produkte z konverzie.

Aj keď je možné, že pojem podložené informácie sa v jednotlivých členských štátoch vykladal rôzne, východiskom na začatie úradného vyšetrovania sú zvyčajne výsledky laboratórnych testov.

Technické otázky týkajúce sa analytických výsledkov

[7] „*Findings of not authorised substances in food and feed certified as organic*“ (Zistené nepovolené látky v potravinách a krmivách certifikovaných ako pochádzajúce z ekologickej poľnohospodárskej výroby), podporná publikácia EFSA 2025: EN-9524: https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-9524.

Interpretácia výsledkov laboratórnych testov na prítomnosť rezíduí sa opiera o komplexný súbor právne záväzných pravidiel stanovených v nariadení (ES) č. 396/2005 – na zaistenie bezpečnosti krmív a potravín. Ako referenčný zdroj informácií slúži databáza pesticídov EÚ[8] spolu s príslušnými technickými usmerneniami dostupnými na úrovni EÚ[9].

Na analýzu rezíduí väčšiny účinných látok používaných v pesticídoch podľa vymedzenia pojmu rezíduá pesticídov stanoveného v nariadení (ES) č. 396/2005 sú k dispozícii metódy umožňujúce stanovenie viacerých rezíduí. Mnohé z dostupných metód majú LOQ[10] len 0,001 mg/kg. Okrem toho, ak nie je stanovená konkrétna MRL, uplatňuje sa štandardná hodnota 0,01 mg/kg s výnimkou určitých kombinácií účinných látok a potravinových výrobkov, pre ktoré sú stanovené osobitné LOQ.

Je dôležité, aby laboratóriá dodržiavali postupy analytickej kontroly kvality a metódy validácie pri analýze rezíduí pesticídov v potravinách a krmivách[11] a aby výsledky laboratórnych testov na rezíduá pesticídov boli sprevádzané príslušnou neistotou merania.

V prípade určitých produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktoré boli spracované, napríklad sušením alebo destiláciou, sa na úpravu výsledkov laboratórnych testov na rezíduá môže použiť faktor spracovania. Faktory spracovania sú špecifické pre príslušný proces, produkt a účinnú látku. Úrad EFSA od októbra 2018 zverejňuje úplný zoznam faktorov spracovania s orientačnými hodnotami pre mnohé kombinácie pesticídov/komodít/procesov[12]. K dispozícii je aj podkladový dokument k článku 20 nariadenia (ES) č. 396/2005 týkajúci sa faktorov spracovania, spracovaných a zmiešaných potravín a krmív[13].

Začatie úradného vyšetrovania

Ak príslušný orgán alebo v náležitom prípade štátna inšpekčná organizácia alebo súkromná inšpekčná organizácia po vykonaní príslušných postupov dospeje k záveru, že existujú podložené informácie o prítomnosti látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, v produkte ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produkte z konverzie, musí bezodkladne vykonať úradné vyšetrovanie s cieľom určiť zdroj a príčinu takejto prítomnosti.

Ak ide o látky, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a ktoré sa môžu vyskytovať prirodzene, ani v takom prípade nemožno ako dôvod ich prítomnosti predpokladať prirodzený výskyt a je potrebné vykonať vyšetrovanie s cieľom vylúčiť možnosť zámerného aktívneho používania. Rovnaký prístup sa uplatňuje pri látkach, ktoré sa nevyskytujú prirodzene a ktorých prítomnosť môže byť spôsobená základnou úrovňou kontaminácie, úletom, vzdušným prenosom na veľkú vzdialenosť, zavlažovaním,

---

8 Databáza pesticídov EÚ.

9 https://webgate.ec.europa.eu/dyna2/pgd/.

10 LOQ (kvantifikačný limit) je synonymom pre LD (limit detekcie), ktorý sa vymedzuje v článku 3 ods. 2 písm. f) uvedeného nariadenia takto: *„f) „limit detekcie“ (LD) znamená potvrdenú najnižšiu koncentráciu rezíduí, ktorá môže byť kvantitatívne určená a zistená bežným monitorovaním s potvrdenými kontrolnými metódami;“.*

11 *Analytical Quality Control and Method Validation Procedures for Pesticide Residues Analysis in Food and Feed* (Postupy analytickej kontroly kvality a metódy validácie pri analýze rezíduí pesticídov v potravinách a krmivách) – SANTE 11312/2021 v2026.

12 Európska databáza faktorov spracovania pre rezíduá pesticídov v potravinách.

13 https://food.ec.europa.eu/document/download/071dce96-d916-4615-87fa-148f1491bfc8_en?filename=pesticides_mrl_guidelines_proc_imp_sante-2021-10704.pdf.

priemyselnými emisiami alebo inými dôvodmi. Nemožno teda predpokladať, že zdrojom je základná úroveň kontaminácie v životnom prostredí, a preto je potrebné vykonať úradné vyšetrovanie. V prípadoch, keď sa pri predchádzajúcich vyšetrovaniach dospelo k záveru, že opakované výskyty rovnakej kontaminácie nesúvisia so zámerným aktívnym používaním, a ak prevádzkovateľ prijal opatrenia predbežnej opatrnosti na zamedzenie takejto kontaminácii, nemusia byť pri budúcich výskytoch potrebné ďalšie vyšetrovania.

III. VYKONÁVANIE ČLÁNKU 29 NARIADENIA O EKOLOGICKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBE

Táto kapitola vychádza z vyplnených dotazníkov od členských štátov, prostredníctvom ktorých sa zhromažďovali informácie o vykonávaní článku 29 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe, ako aj z prvkov štúdie úradu EFSA.

Časové hľadisko začatia úradného vyšetrovania

Väčšina členských štátov potvrdila, že úradné vyšetrovania sa vykonávajú okamžite po prijatí podložených informácií, pričom intervaly sa pohybujú v rozmedzí „do jedného dňa“ až „do siedmich dní“ v závislosti od prevládajúcich okolností, ako je dostupnosť zamestnancov, pracovné zaťaženie alebo úplnosť dostupných informácií.

Niekoľko členských štátov uviedlo, že pri začatí vyšetrovania uprednostňujú čerstvé produkty, produkty s kratšou trvanlivosťou a produkty, ktoré už sú umiestnené na trhu.

Identifikácia zdroja a príčiny kontaminácie

Členské štáty uviedli, že výsledky vyšetrovaní sa rôznia, ale väčšina odhaduje, že zdroj a príčinu kontaminácie sa podarí identifikovať vo viac než polovici všetkých úradných vyšetrovaní (60 % až 80 % v závislosti od dotknutej látky). Niekoľko členských štátov uviedlo extrémnu mieru výrazne pod hranicou alebo nad hranicou tohto rozpätia.

Niekoľko členských štátov uviedlo, že príčinu a zdroj kontaminácie možno zvyčajne identifikovať v prípade domácej prvovýroby, zatiaľ čo ďalej v dodávateľskom reťazci sa miera úspešnosti znižuje. Zdôraznili, že v prípade produktov pochádzajúcich z tretích krajín sa príčina kontaminácie často pripisuje úletu.

Trvanie úradného vyšetrovania

Trvanie úradných vyšetrovaní sa výrazne líši. Viac než polovica členských štátov odpovedala, že priemerné trvanie úradného vyšetrovania sa pohybuje od 20 do 30 dní, zatiaľ čo ostatné uviedli priemerné trvanie 40 až 90 dní. Iba jeden členský štát uviedol, že vyšetrovanie trvá v priemere dva až päť dní. V článku 29 ods. 1 písm. a) nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe sa stanovuje, že v súvislosti s časom potrebným na ukončenie vyšetrovania sa má prihliadať na trvanlivosť produktu.

Členské štáty uviedli ako dôvody, pre ktoré treba na ukončenie úradných vyšetrovaní viac času, tieto faktory: i) potreba dodatočného odberu vzoriek; ii) neúplné správy; iii) zložitosť dodávateľského reťazca (typ a počet prevádzkovateľov, ktorých sa to týka); iv) potreba spolupráce medzi rôznymi orgánmi a v) iné dôvody.

Status produktov počas úradného vyšetrovania

Členské štáty odpovedali, že v súlade s článkom 29 ods. 1 písm. b) nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe je zvyčajne vydaný zákaz umiestňovať dotknuté produkty na trh ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo ako produkty z konverzie, kým nie sú známe výsledky vyšetrovania. Niekoľko členských štátov odpovedalo, že môže byť problematické uplatňovať toto ustanovenie v prípade čerstvých produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktov z konverzie s krátkou trvanlivosťou.

Niekoľko členských štátov takisto uviedlo, že v prípade veľmi nízkych hladín látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, a to výrazne pod stanovenou MRL pre pesticídy, alebo v prípade látok, ktoré sa môžu vyskytovať prirodzene, by príslušný orgán, štátna inšpekčná organizácia alebo súkromná inšpekčná organizácia mohli zvážiť neuloženie dočasného zákazu umiestňovať dotknuté produkty na trh ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby. Tieto postupy si môžu vyžadovať ďalšie vyšetrovanie.

Po ukončení vyšetrovania

Členské štáty zaviedli rôzne systémy prispôsobené ich administratívnym a kontrolným štruktúram s cieľom informovať ostatné súkromné inšpekčné organizácie a príslušné orgány, ako aj prevádzkovateľov v nadväzujúcich stupňoch dodávateľského reťazca o svojom rozhodnutí prijatom po ukončení vyšetrovania.

Možnosť dotknutých prevádzkovateľov vyjadriť sa

Všetky členské štáty potvrdili, že prevádzkovateľom sa systematicky poskytuje možnosť vyjadriť sa k výsledkom úradných vyšetrovaní a sú informovaní o lehotách na vyžiadanie druhého stanoviska odborníka v súlade s pravidlami stanovenými v článku 35 nariadenia (EÚ) 2017/625.

Vedenie záznamov

Všetky členské štáty odpovedali, že v súlade s článkom 29 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2018/848 ich relevantné príslušné orgány alebo v náležitom prípade štátne inšpekčné organizácie alebo súkromné inšpekčné organizácie vedú záznamy o vykonaných úradných vyšetrovaniach.

Nápravné opatrenia na zamedzenie budúcej kontaminácii

Členské štáty na základe ročných kontrol následných inšpekcií uviedli, že vo viac než 90 % prípadov prevádzkovatelia prijali nápravné opatrenia na zamedzenie budúcej kontaminácii. Pokiaľ neboli prijaté žiadne nápravné opatrenia, členské štáty uviedli, že v prípade kritického nedodržania súladu štátne inšpekčné organizácie alebo súkromné inšpekčné organizácie pozastavia alebo odnímu certifikát podľa jednotných postupov stanovených v prílohe I k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2021/279[14].

[14] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/279 z 22. februára 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o kontrolách a iných opatreniach na zabezpečenie vysledovateľnosti a dodržiavania súladu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovania produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby (Ú. v. EÚ L 62, 23.2.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/279/oj).

Vnútroštátne pravidlá podľa článku 29 ods. 5 a 7

V článku 29 ods. 5 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe sa členským štátom, ktoré pre látky, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, stanovili podľa nariadenia Rady (ES) č. 834/2007[15] úrovne, pri ktorých prekročení nemožno produkty umiestňovať na trh ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby, umožňuje naďalej uplatňovať tieto pravidlá, pokiaľ sa nimi nebráni tomu, aby sa na trh umiestňovali produkty z iných členských štátov vyrobené v súlade s nariadením o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

Štyri členské štáty (Belgicko, Rumunsko, Slovinsko a Taliansko) uviedli, že ponechali v platnosti takéto vnútroštátne úrovne, pričom potvrdili, že ich neuplatňujú na produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby ani na produkty z konverzie z iných členských štátov. Takisto potvrdili, že vo všetkých prípadoch sa systematicky začne vyšetrovanie.

- Belgicko (len v prípade Valónska) informovalo o uplatňovaní prahovej hodnoty stanovenej na 1,5-násobok existujúceho LD podľa nariadenia (ES) č. 396/2005 na produkty vyrobené alebo spracované výlučne vo Valónsku alebo dovezené z tretích krajín. Úradné vyšetrovanie sa začína vždy, keď sa zistí prítomnosť látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, pričom k zníženiu kategórie (t. j. k odňatiu povolenia umiestňovať produkt na trh ako produkt ekologickej poľnohospodárskej výroby) sa pristúpi vtedy, keď zistené hladiny prekračujú vnútroštátny prahovú hodnotu.

- Taliansko informovalo, že pri látkach, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, uplatňuje všeobecnú prahovú hodnotu 0,01 mg/kg (výnimkou je kyselina fosforitá, pre ktorú je dočasne povolená vyššia prahová hodnota). Produkty prekračujúce túto prahovú hodnotu nemožno umiestňovať na trh ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby bez ohľadu na to, či išlo o zámernú kontamináciu.

- Rumunsko informovalo, že pri látkach, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, uplatňuje vnútroštátnu prahovú hodnotu 0,01 mg/kg. Všetky pozitívne zistenia prítomnosti sú predmetom vyšetrovania.

- Slovinsko informovalo, že používa LOQ analytickej metódy, ale s prihliadnutím na neistotu merania. V prípade prekročenia tejto vnútroštátnej prahovej hodnoty sa začne úradné vyšetrovanie. Ak išlo o zámernú kontamináciu, certifikát sa odníme v prípade všetkých produktov daného prevádzkovateľa. Ak išlo o náhodnú kontamináciu alebo ak bola prítomnosť takýchto látok neúmyselná, prevádzkovateľ musí prijať vhodné preventívne opatrenia a opatrenia predbežnej opatrnosti s cieľom zamedziť opakovanej kontaminácii v budúcnosti.

[15] Nariadenie Rady (ES) č. 834/2007 z 28. júna 2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov, ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 2092/91 (Ú. v. EÚ L 189, 20.7.2007, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/834/oj).

Podobne v článku 29 ods. 7 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe sa členským štátom umožňuje prijať na svojom území vhodné opatrenia na zamedzenie neúmyselnej prítomnosti látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, v produktoch ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktoch z konverzie. Môžu tak urobiť, ak sa takýmito opatreniami nebráni tomu, aby sa na trh umiestňovali produkty z iných členských štátov vyrobené v súlade s nariadením o ekologickej poľnohospodárskej výrobe, a ak informujú Komisiu a ostatné členské štáty o tom, že využívajú článok 29 ods. 7. Uvedené štyri členské štáty informovali Komisiu, že na svojom území prijímajú takéto opatrenia.

IV. ZHRNUTIE VÝSLEDKOV ÚRADNÝCH VYŠETROVANÍ A NAJLEPŠIE POSTUPY

Úradné správy o kontaminácii

V súlade s článkom 29 ods. 9 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe musia členské štáty každoročne do 31. marca oznámiť Komisii výsledky úradných vyšetrovaní prípadov kontaminácie produktmi alebo látkami, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, za predchádzajúci rok.

Za roky 2022 a 2023 podalo správy 27 členských štátov a za rok 2024 ich podalo 25 členských štátov. Komisia sa v analýze týchto správ o kontaminácii zamerala na tých istých 21 látok, ktoré sa skúmali v štúdii úradu EFSA uvedenej v oddiele I. Pracovný dokument útvarov Komisie priložený k tejto správe obsahuje súhrnnú tabuľku, ako aj jednotlivé tabuľky ku každej z týchto 21 látok, v ktorých sa uvádzajú tieto údaje: i) kategórie produktov, v ktorých sa najčastejšie zistila prítomnosť produktu alebo látky, ktorá nie je povolená na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe; ii) príslušný stupeň dodávateľského reťazca; iii) identifikovaný zdroj a príčina kontaminácie a iv) opatrenia prijaté v súvislosti s umiestňovaním vyšetrovaných produktov na trh.

Pokiaľ ide o stupeň dodávateľského reťazca, v ktorom boli látky zistené, dospelo sa k týmto konsolidovaným priemerným výsledkom: 66,2 % látok bolo zistených v stupni výroby, 10,2 % v stupni prípravy, 9,5 % v stupni skladovania, 5,9 % v stupni distribúcie, 3,3 % v stupni dovozu, 2,5 % v stupni umiestnenia na trh (napr. maloobchod) a 0,1 % v stupni vývozu[16].

Pokiaľ ide o príčiny kontaminácie, ako hlavná príčina sa zistil úlet postrekov, na ktorý pripadalo v priemere 24,1 % prípadov. V 16,7 % prípadov prevádzkovateľ neprijal opatrenia predbežnej opatrnosti uvedené v článku 28 ods. 1 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe, v 15,9 % prípadov prevádzkovateľ používal produkty alebo látky, ktoré nie sú povolené v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, zatiaľ čo v 10,6 % prípadov došlo ku kontaminácii v predchádzajúcom stupni dodávateľského reťazca. V 1,6 % prípadov bolo príčinou zmiešanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktov z konverzie s neekologickými produktmi a v 0,6 % prípadov išlo o nedostatočnú vysledovateľnosť. Napokon v 14,8 % prípadov boli zistené iné zdroje a príčiny a v 14,9 % prípadov sa zdroj a príčinu kontaminácie nepodarilo identifikovať.

[16] Strana 49 sprievodného pracovného dokumentu útvarov Komisie.

Napriek značným rozdielom medzi jednotlivými látkami je potrebné zdôrazniť niektoré spoločné vzorce, pokiaľ ide o zdroj a príčinu kontaminácie. Takmer vo všetkých prípadoch, v ktorých sa pri vyšetrovaní dospelo k záveru, že príčinou kontaminácie bolo buď aktívne používanie látky prevádzkovateľom, alebo chýbajúce opatrenia predbežnej opatrnosti, sa daný produkt nesmel umiestňovať na trh ako produkt ekologickej poľnohospodárskej výroby, ako sa stanovuje v článku 29 ods. 2 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe. V ostatných prípadoch išlo o rôznorodejšie situácie.

Najlepšie postupy

V súlade s článkom 29 ods. 6 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe väčšina členských štátov poskytla spätnú väzbu týkajúcu sa najlepších postupov. Kľúčovým najlepším postupom je naďalej zdôrazňovanie prevádzkovateľom, že je veľmi dôležité prísne dodržiavať opatrenia predbežnej opatrnosti vrátane: i) oddelenia produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a neekologických produktov v stupni výroby aj v stupni spracovania; ii) používania primeraných nárazníkových zón a pestovania medziplodín a iii) dbania na prevenciu kontaminácie čistením vybavenia a oddeľovaním produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, produktov z konverzie a neekologických produktov. V záujme určenia najlepších postupov pri odbere vzoriek (počet produktov, počet prevádzkovateľov, stupeň výroby atď.) je potrebné aj vhodné posúdenie rizika založené na vlastnostiach produktov a výrobných metódach, ako aj na informáciách o predchádzajúcej činnosti prevádzkovateľov.

Členské štáty poukázali na význam uľahčovania vykonávania opatrení predbežnej opatrnosti a kontrol kvality (vykonávaných samotnými prevádzkovateľmi), ako aj na úlohu akčných plánov pri náprave a prevencii opakujúcich sa prípadov nedodržania súladu.

Niektoré členské štáty zdôraznili, že je potrebné pomáhať prevádzkovateľom vypracovaním informačných dokumentov a poskytovaním priebežnej odbornej prípravy zainteresovaným stranám naprieč dodávateľským reťazcom vrátane odbornej prípravy pre súkromné inšpekčné organizácie. Môže to zahŕňať výskumné projekty a prieskumy na podporu harmonizovaných prístupov medzi príslušnými orgánmi a v prípade potreby medzi štátnymi inšpekčnými organizáciami a súkromnými inšpekčnými organizáciami.

Členské štáty takisto využívajú prieskumy na identifikovanie rozdielov v prístupoch súkromných inšpekčných organizácií, z ktorých môžu vyplynúť návrhy na zlepšenie. Celkovo sa ako dôležitý postup zdôrazňuje zjednodušenie komunikácie na všetkých úrovniach s cieľom zabezpečiť, aby bolo možné rýchlo odhaľovať problémy v rámci systému kontroly ekologickej poľnohospodárskej výroby, riešiť ich a poučiť sa z nich.

V. ZÁVERY

Produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby a produkty z konverzie prechádzajú komplexným súborom kontrol a certifikačných postupov s cieľom overiť ich súlad s nariadením o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a príslušnými sekundárnymi právnymi predpismi. Systém kontroly ekologickej poľnohospodárskej výroby preukázal svoju spoľahlivosť a je jedným zo základných kameňov úspechu sektora ekologickej poľnohospodárskej výroby v EÚ, kde občania očakávajú, že produkty ekologickej

poľnohospodárskej výroby nebudú obsahovať stopy látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

V nariadení o ekologickej poľnohospodárskej výrobe sa stanovujú pravidlá pre prípady, keď podložené informácie (zvyčajne výsledky laboratórnych testov) poukazujú na prítomnosť látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe. V takýchto prípadoch sa musí okamžite začať úradné vyšetrovanie s cieľom identifikovať zdroj a príčinu prítomnosti látky, ktorá nie je povolená na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, aby sa zabezpečila integrita produktov. Vnútroštátne príslušné orgány alebo v náležitých prípadoch štátne inšpekčné organizácie a súkromné inšpekčné organizácie prevádzkujú systém v súlade s harmonizovanou metodikou stanovenou v článku 2 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/279.

V štúdii úradu EFSA sa uvádza veľké množstvo možných zdrojov a príčin prítomnosti látok, ktoré nie sú povolené na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, v súvislosti s 21 analyzovanými pesticídnymi látkami, ale zároveň sa zdôrazňuje, že bez náležitého vyšetrovania nie je možné vylúčiť zámerné používanie alebo absenciu potrebných preventívnych opatrení. Štúdiou sa takisto preukázalo, že v produktoch ekologickej poľnohospodárskej výroby je prítomnosť rezíduí oveľa menej pravdepodobná než v príslušných konvenčných produktoch. Týmito zisteniami sa potvrdzuje vysoká miera istoty, ktorú poskytuje systém kontroly ekologickej poľnohospodárskej výroby EÚ, potreba zachovať prísne protokoly o kontrole a odbere vzoriek a relevantnosť systematických úradných vyšetrovaní.

V tejto správe sa uznáva, že príslušné orgány a v náležitých prípadoch štátne inšpekčné organizácie a súkromné inšpekčné organizácie čelia určitým operačným výzvam pri určovaní zdroja a príčiny kontaminácie, najmä ak k nej dôjde v nadväzujúcich stupňoch dodávateľského reťazca, v ktorých naďalej pretrváva znepokojujúco vysoký počet vyšetrovaní s nejednoznačnými výsledkami. Takisto sa v nej potvrdzuje, že pravidlá týkajúce sa systematických úradných vyšetrovaní v prípade podloženého nedodržania súladu sú nevyhnutné na zabezpečenie integrity produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby.

Niektorí prevádzkovatelia negatívne hodnotia čas potrebný na začatie a ukončenie vyšetrovaní, zložitosť týchto postupov, rozdielne prístupy vnútroštátnych príslušných orgánov, štátnych inšpekčných organizácií a súkromných inšpekčných organizácií, dodatočné náklady, ako aj možné vplyvy na dodávateľské reťazce.

Komisia je pripravená podporiť harmonizovanejšie vykonávanie článku 29 aktívnym zapájaním príslušných orgánov a v náležitých prípadoch štátnych inšpekčných organizácií a súkromných inšpekčných organizácií prostredníctvom špecializovaných workshopov na výmenu skúseností a najlepších postupov s cieľom znížiť zaťaženie prevádzkovateľov v dodávateľskom reťazci ekologickej poľnohospodárskej výroby.

V tejto správe sa zároveň poskytujú dôkazy o tom, že s úradnými vyšetrovaniami sa celkovo začína rýchlo a často sú ukončené v primeranom čase. Podobne sa zdá, že opatrenia na zamedzenie neoprávnenému umiestňovaniu produktov, ktoré sú predmetom vyšetrovania, na trh ako produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby fungujú uspokojivo, hoci s prípadmi čerstvých produktov s krátkou trvanlivosťou sa naďalej spájajú určité výzvy.

Na záver Komisia zastáva názor, že súčasný systém funguje primerane dobre a že v tejto počiatočnej fáze vykonávania nie sú potrebné žiadne úpravy. Na základe nábehovej krivky rôznych aktérov Komisia očakáva ďalšie zlepšenia vo fungovaní systému a je pripravená podporiť tento proces podnecovaním ďalšieho dialógu a výmeny skúseností medzi všetkými zainteresovanými stranami.